

ציודה לדרך:

סלון תורני אקטואלי לילדי ישראל

וייל מידי שבוע עם תכנים מגוונים!

ציודה לדרך פרשת במדבר

עלון מס' 91 | שנה 2

בדרך הפרשה

מדוע נתנה התורה במדבר?

"ומדבר ה' אל משה במדבר סיני" (במדבר א, א)

המדבר הוא מקום הפקר. אין בו תנאי מגורים. אין מים, אין חשמל ובדאי שאין מזון...

אז כיצד יכלו בני ישראל לשהות במדבר שנים רבות כל כך?

לזאת יש רק דרך אחת: לשאת את העינים אל ה', ולבטח בו שיתן לאדם את צרכיו וישמר עליו מפני פגעי המדבר.

וכך היה בדרך המדבר. בני ישראל זכו לעמוד ענו שישר

להם את הדרך. למן מז השמים ולבאר מים שהלכה עמם לכל מקום.

לכן נתנה התורה במדבר, כדי ללמדנו איך לחיות חיי תורה. אדם הלומד תורה צריך להתעלם מכל מה שקורה מימינו ומשמאלו, לא להתיחס לתנאים שמסביב. עליו לתלות בטחונו בה' ולהשליך עליו את ידיו.

על כך אומר דוד המלך (תהלים נה, כג) "השלה על ה' ידך והוא יכלכלך - לא יתן לעולם מוט לצדיק". אם תבטח בה' - לא יחסר לך מאומה!

בדרך המדות

במקום גדלתו - שם אתה מוצא ענותנותו

הענוה, היא תנאי לזכות לקנין תורה. ומה קורה אחרי שאדם זוכה לתורה? אין זה אומר שמעתה הוא רשאי

לנהג בגאווה... אם התורה מביאה אותו לידי גבהות הלב וזיחחות הדעת, תורתו נעשית לו סם המוות. הענוה נשאר בענותנותו גם אחרי שזוכה לתורה,

ואדרבה, התורה מעדנת את הנפש. במקום גדלתו - שם אתה מוצא ענותנותו.

מדוע זלגו עיניו של רבי אליהו דמעות באמצע 'אשת חיל'?

ספר רבי ראובן אלבו שליט"א: הגה"צ עמוד היראה והמוסר רבי אליהו לופיאן זצ"ל היה חסידא קדישא. בזקנותו הוא עלה לארץ ישראל והחל לשמש כמשגיח ומנהל רוחני של ישיבת "כפר חסידים".

בצעירותו כשלמדתי בישיבת 'תפארת ישראל' בחיפה זכיתי לשמע אותו כמה פעמים. בחדש אלול היו מביאים אותו לישיבה למסור שיחת חזק לקראת הימים הנוראים. כל תלמידי החכמים של חיפה וכן בעלי בתים בוגרי ישיבות היו באים לשמע אותו. השיחה שלו נאמרה באדיש. לא הבנתי כל כך את התכו, אבל די היה במראה שלו ובדבור שלו, כדי להתעורר ולהתחזק. גם מי שלא הבין את שפת הדבור, הבין היטב את שפת הלב. הוא היה זועק בהגייה אשכנזית: "יראת שמים!". והזעקה שלו שיצאה מלבבו הטהור חדרה ללבות.

מספר עליו, שפעם בליל שבת, בעודו משורר את פסוקי "אשת חיל", כשהגיע לפסוק "נודע בשערים בעלה בשבתו עם זקני ארץ", זלגו עיניו דמעות.

בשליחן השבת ישבה הרבנית וכן כמה מתלמידי הישיבה. הם הביטו במשגיח ולא הבינו מה עורר את התרגשותו עד לדמעות. עד שפנתה הרבנית ותמקה לפשר הדבר. השיב לה רבי אליהו: "כשאני נכנס לבית המדרש כלם קמים לכבודי. אחד הפחורים מסדר לי את הסטנדר, מניח עליו את הסדור. בקריאת שמע שליח הצבור ממתין לי עד שאסיים. הדבר חוזר על עצמו בתפלת שמונה עשרה. כלם ממתנים לי בסבלנות עד שאסיים את תפילתי, ורק אז שליח הצבור מתחיל בתורת הש"ץ".

"אני זוכה לכבוד מלכים", המשיך רבי אליהו. "אולם כשאני חושב על כה, אני נתקף פחד ואימה. מדוע כלם מכבדים אותי ודואגים לצרכי? כי הם בטוחים שאני אדם גדול, צדיק וירא שמים. אולם אני הרי מכיר את עצמי יותר טוב מכלם, אני יודע היטב את פחיתות ערכי... כאן, בעולם הזה, אנשים יכולים לטעות בי" אמר

רבי אליהו. "מתי תודע האמת? כשאבוא לעולם הבא". שלמה המלך אומר 'נודע בשערים בעלה - בשבתו עם זקני ארץ'. הצדיק יושב בעולם האמת בחברתם של הצדיקים ותלמידי החכמים הגדולים - 'זקני ארץ'.

המשגיח הגה"צ רבי אליהו לופיאן זצ"ל

'צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה' (ברכות ז, א), הם מדברים דברי תורה, והוא משתתף עמם כאחד מן החבורה. אשרי חלקו!
"אה מה יהיה אתי?!" - זעק רבי אליהו, ואנחה פבדה פלחה את לבו הטהור. "כשאבוא לעולם האמת, יאמרו לי: כשהיית בעולם הזה ישבת ב'מזרח', אם כן גם בעולם העליון נושיב אותה ב'מזרח', יחד עם 'זקני ארץ'. חבורת הצדיקים הגדולים ידברו ביניהם בדברי תורה, ואני? - בור ועם הארץ שפמוני, לא יהיה לי משג על מה הם מדברים.

אני הקטן והדל בתורה ובמעשים, אאלץ לנשה את שפתי ולנצר את לשוני. קלוני יתגלה ברבים. בושח וכלמה תכסה את פני, ולא אבכה?!"
הוא אשר אמרנו: במקום גדלתו - שם אתה מוצא ענותנותו!

(מתוך 'משכני אחריר' - במדבר)

בְּדֶרֶךְ הַתּוֹרָה

מדוע הצאר הרוסי פיטר את המושל?

באותה השנים, לקראת סוף הזמן בישיבת לומז'ה, נגשו עשרים וששה תלמידים להפריד ממורם ורבם מרן הגאון רבי יחיאל מיכל גורדון וצוק"ל. כל אחד מהם היה אמור לפנות לדרכו, למקומו ולחיו.

בקש ראש ישיבת לומז'ה לצייד אותם בצידה לדרכו, משהו שיתאים לכל אחד ואחד מהם. חפש ומצא! בני – פנה לתלמידיו האהובים – רבים מהם יזכו בודאי לקבל משרות רבנות, ואחרים לא יזכו. הבה ואספר לכם ספור שישמש לכם כעין מורה דרך לחיים.

הצאר הרוסי, ניקולאי הראשון, יצא פעם לערך סיור במדינות מלכותו. כשהגיע אל המדינה הראשונה ונתקבל בכרכה על ידי המושל המקומי, פנה אליו הצאר ושאל: "איה אתה וכלשונו?"

- "לפי החק ככתבו וכלשונו!" – השיב המושל.

נתן בו הצאר מבט מאים וקבע: "אתה מפטר!"

אלפי האזרחים הפו בתדהמה. נבצר מהם להביז: במה חטא המושל?! אה איש לא העז לערער על דברי הצאר – במיחד לא על ניקולאי הראשון ימ"ש שגודע כעריץ קשה לב וכנה "צאר הברזל".

בערב, בעת המשטה החגיגי, לאחר שהצאר לגם כמה כוסות 'וודקה' ורוחו הייתה טובה עליו, אור עז אחד מאנשי הפמליה המלכותית, ושאל אותו לפשר החידה המוזרה, ומדוע הדיח את המושל מכהנתו רק משום שהוא מדקדק בספר החקים.

השיב הצאר ואמר: "כדי לנהל מדינה על פי החק, ככתבו וכלשונו, אין צריה במושל, בשביל זה יספיק סמל משטרה..."

עד כאן ה'צידה לדרכו' בה צידו בוגרי לומז'ה (כעדות אחד מבוגרי הישיבה בספרו 'ברכתו של הרבי').

המסר שעולה מספור ה'צידה לדרכו' הוא חד וברור:

כדי להתנהל פיהודי מכרחת 'התורה' להקפיד לתורת חיים'. שבו השלחן ערוה החמישי, מעולם לא הדפס, וכדי לדעת כיצד להתנהל על כל צעד ושעל אי אפשר להתנהג כסמל משטרה - בעל ראש קטן, שפוטר את עצמו בכה שנוהג "על פי הספר", אלא יש להפעיל גם את הלב. שמא יש כאן באור חדש אודות הסמיכות של פרשת במדבר לחג השבועות. כאשר אדם יושב בעיר, תחת גפנו ותאנתו, וחי פיהודי, הוא עדין לא עמד במבחן התורה האמתית. דוקא במדבר, אי שם בין הגאיות, בעתות שלא הכל זורם כהרגלו, דוקא שם עומדת למבחן מהותו של יהודי. אם הוא יהודי תורתית במלא מובן המלה, אזי גם במדבר הוא ימשיך לחיות פיהודי. אה אם התורה שלו אינה מפגמת בעמק הנפש, אזי ימצא את עצמו במדבר ערם ועריה. ("פרי עמלנו")

מה הגיב החזון איש פהשמש נטל ממנו את הגמרא? "במדבר סיני" (א, א)

התורה נתנה במדבר, ודרשו חז"ל (במדבר רבה א, ז) שבא הדבר ללמדנו כי "כל מי שאינו עושה את עצמו כמדבר, הפקר, אינו יכול לקנות את החכמה והתורה". נמצא, אפוא, שהענוה ושפלות הרוח הנה תנאי בסיסי לקניית התורה, ואכן בכל מקום שבו מצאנו תורה – מצאנו גם את מדת הענוה.

בענין הזה מספר, כאשר הגיע ה'חזון איש' זצ"ל למינסק בימי אברכותו, כבר הלך שמו לפניו כבו עליה מהמזיחדים שבדור, אולם לא הפל הכירו את מראה פניו.

עלה לבית המדרש ונטל גמרא לעיון בה, וכיון שהגיעו לומדי השעור ונצרכו לגמרא, פנה אליו השמש, הוציא מידיו את הספר והפטיר: "יהודי פשוט צריה לומר תהלים, אנו זקוקים עתה לגמרא כדי ללמד בה!".

ה"חזון איש" השיב לו בשלֹה: "על מה עלי למחל? הן צדק מר בכל דבריו - ללומדי השעור הקבוע ישנה זכות קדימה לעין בגמרא, ויהודי אכן צריך לומר תהלים..." (ומתוק האור)

התורה האמתית דוקא במדבר, אי שם בין הגאיות, בעתות שלא הכל זורם כהרגלו, דוקא שם עומדת למבחן מהותו של יהודי. אם הוא יהודי תורתית במלא מובן המלה, אזי גם במדבר הוא ימשיך לחיות כיהודי. אך אם התורה שלו אינה מפנמת בעמק הנפש, אזי ימצא את עצמו במדבר ערם ועריה. ("פרי עמלנו")

בלי אמר הניד ה"חזון איש" את ראשו לאות הספמה. למחרת, כאשר הגיע ה"חזון איש" להתפלל בבית המדרש, רצה השמש לכבדו בעליה לתורה כאורח, ובקש לדעת את שמו, כשהשיב ה"חזון איש": "אברהם ישעיהו בן שמריהו יוסף", הביט בו השמש כשמיט מבקבל בעיניו - האם אין זה שמו של האברהם שכלם שחים בו בכבוד ובהתפעלות?

רגע אחד חלף עד שחזרה למחו ההבנה כי אכן כך הוא... זהו האברהם - והוא נהג כלפיו בזלזול כה גדול... בקול בוכים פנה אל ה"חזון איש" ובקש מחילה, אך

רוצים את העלון אצלכם?

שלחו בקשה לדוא"ל zaida@kerenh.org.il ונשלח אליכם!

ת.ד. 257 בני ברק או בהעברה לבנק הפועלים סניף 655 מס' ח-ן: 339991 קרן הסעה וסיוע לתלמידי החינוך העצמאי ע"ד 5-804-659-95 התרומות מוכרות לצרכי מס לפי סעיף 46 כמו"כ ניתן לתרום בקלות ובמהירות בכל עמדות "נדרים פלוס" ברחבי הארץ